



Національний  
банк України

# Щомісячні опитування підприємств України

Грудень 2023 року

Надані результати є відображенням лише думки респондентів і не є прогнозами та оцінками Національного банку України

Випуск № 51  
Департамент статистики та звітності



## Головне

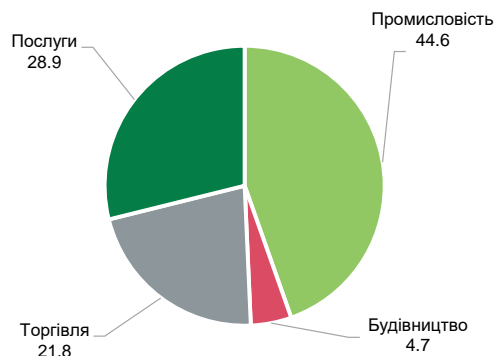
**Бізнес погіршив очікування щодо результатів діяльності своїх підприємств у найближчій перспективі. Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у грудні знизився до 45.7** (у листопаді – 49.1).

- Продовження повномасштабної агресії та невизначеність із тривалістю бойових дій, ризику неритмічності надходжень і недостатності обсягів міжнародної допомоги, зростання витрат на логістику через блокування кордону, високі ціни на пальне, звуження інвестиційного попиту, брак кваліфікованих кадрів та послаблення попиту проявилось у погіршенні оцінок щодо економічних результатів у найближчій перспективі підприємств усіх секторів, що беруть участь у щомісячних опитуваннях.
- Респонденти налаштовані на зменшення обсягів нових замовлень на продукцію, у тому числі експортних, запасів сировини та матеріалів, обсягів будівництва та нових замовлень на будівництво/послуги, обсягу товарообороту та обсягу закупівлі товарів для продажу.
- Водночас збереглися позитивні оцінки підприємств промисловості щодо обсягу виготовленої продукції, а підприємств торгівлі – запасів/залишків товарів для продажу.
- Підприємства будівництва, торгівлі, а також послуг прогнозують сповільнення темпів зростання закупівельних цін, а також цін/тарифів на власну продукцію/послуги.
- Активність на ринку праці сезонно сповільнюється. Респонденти будівництва найбільш песимістично налаштовані щодо загальної чисельності працівників, натомість підприємства торгівлі демонструють незначне поживлення на ринку зайнятості.

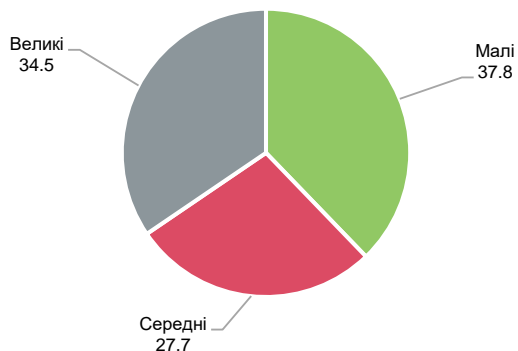
НБУ публікує результати щомісячного опитування в форматі «Відкриті дані». Інформація доступна за посиланням <https://bank.gov.ua/ua/open-data/api-dev>

# Паспорт вибірки

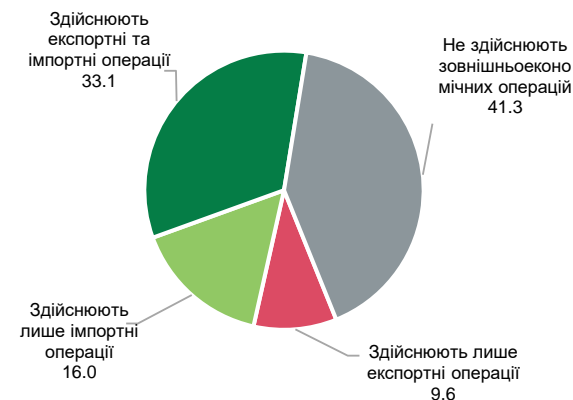
Розподіл респондентів за секторами економіки, %



Розподіл респондентів за розміром підприємств, %



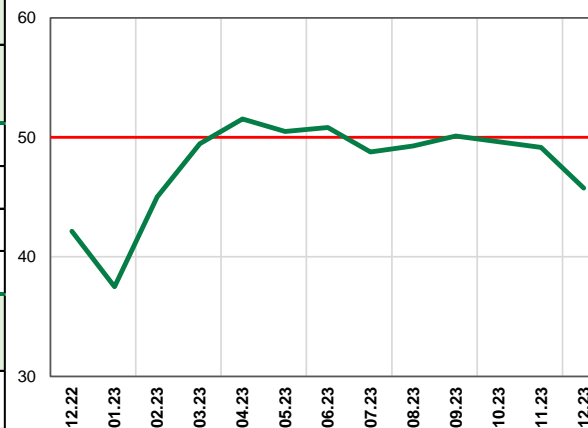
Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %



- Час проведення опитування: 04 – 21 грудня 2023 року
- Опитано всього: 426 підприємств
- Горизонт опитування: зміна показників діяльності підприємств у грудні порівняно з листопадом

Сектор	Вагова структура для розрахунку ІОДА, %	Дифузійний індекс (секторальний)		
		Листопад 2023	Грудень 2023	Зміна м/м
Промисловість	36.8	49.2	46.9	-2.3
Будівництво	2.5	40.6	42.1	1.5
Торгівля	25.2	50.9	46.9	-4.0
Послуги	35.5	48.4	44.0	-4.5
Загалом	100.0	ІОДА (в цілому по Україні)		
		49.1	45.7	-3.4

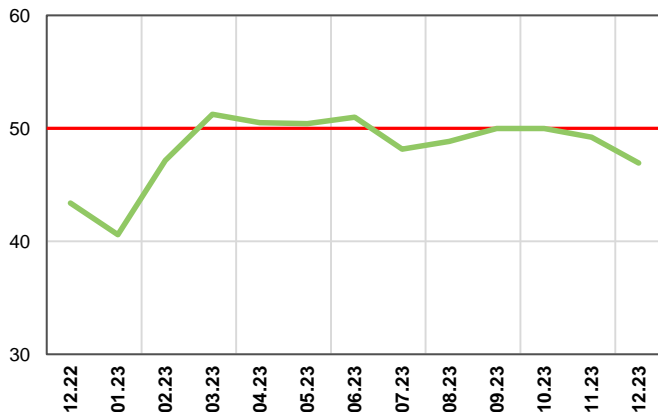
Індекс очікування ділової активності



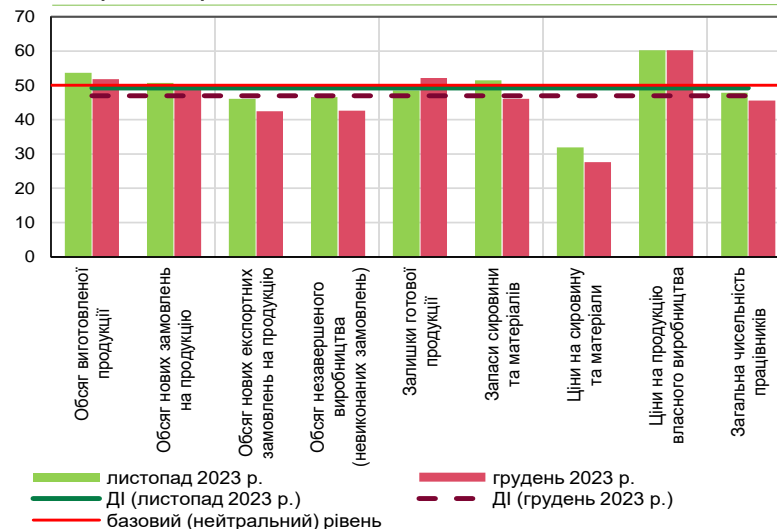
В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлень

# Промисловість

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств промисловості



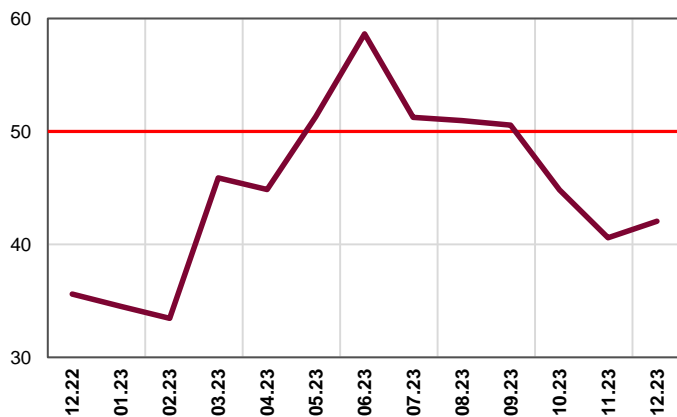
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників економічного стану підприємств промисловості



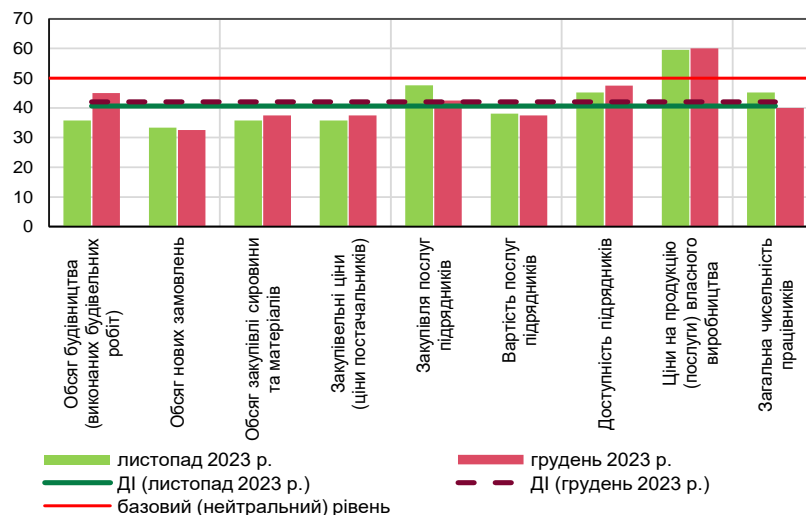
- Підприємства промисловості другий місяць поспіль прогнозують погіршення результатів своєї економічної діяльності, зважаючи на зменшення обсягів експортно-імпорتنних операцій, зростання витрат на логістику через блокування кордону, високі ціни на пальне. ДІ сектору в грудні знизився до 46.9 (у листопаді – 49.2).
- Збереглися очікування щодо зростання обсягів виготовленої продукції, хоч і нижчими темпами: ДІ – 51.8 (у листопаді – 53.7). Натомість респонденти прогнозують зменшення обсягів нових замовлень на продукцію, а також запасів сировини та матеріалів: ДІ – 48.7 і 46.1 відповідно (у листопаді – 50.7 і 51.5).
- Посилилися негативні оцінки щодо обсягів нових експортних замовлень на продукцію, а також обсягів незавершеного виробництва: ДІ – 42.5 і 42.6 відповідно (у листопаді – 46.1 і 46.6). Оцінки щодо залишків готової продукції погіршилися: ДІ – 52.1 (у листопаді – 48.5).
- Підприємства прогнозують збереження темпів зростання цін на продукцію власного виробництва на тлі вищих очікувань щодо зростання цін на сировину та матеріали: ДІ – 60.3 і 27.6 (у листопаді – 60.2 і 32.0).
- Очікується подальше скорочення загальної чисельності працівників: ДІ – 45.5 (у листопаді – 47.8).

# Будівництво

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств будівництва



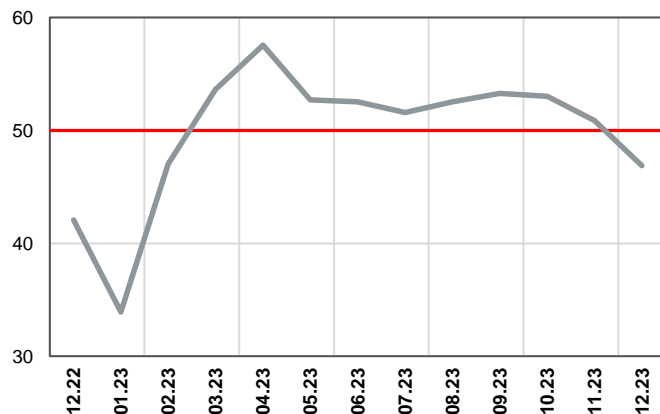
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників економічного стану підприємств будівництва



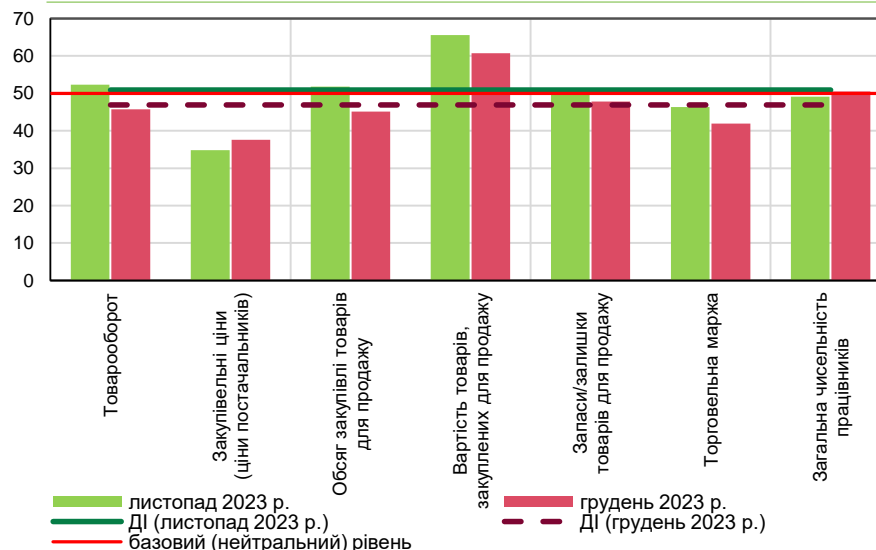
- Підприємства будівництва третій місяць поспіль найбільш песимістично серед інших секторів оцінили економічні результати своєї діяльності в найближчій перспективі, зважаючи на сезонне падіння економічної активності, звуження інвестиційного попиту та брак кваліфікованих кадрів: **ДІ становив 42.1** (у листопаді – 40.6).
- Збереглися негативні очікування щодо обсягу будівництва та обсягу закупівлі сировини та матеріалів, хоч і нижчими темпами: ДІ – 45.0 і 37.5 відповідно (у листопаді – 35.7 і 35.7). Респонденти прогнозують подальше скорочення обсягу нових замовлень: ДІ – 32.5 (у листопаді – 33.3).
- Посилилися негативні очікування щодо закупівлі послуг підрядників, а також підвищення їх вартості: ДІ – 42.5 і 37.5 (у листопаді – 47.6 і 38.1). Водночас дещо пом'якшилися песимістичні оцінки щодо доступності підрядників: ДІ – 47.5 (у листопаді – 45.2).
- Будівельники прогнозують збереження темпів здорожчання продукції (послуг) власного виробництва, на тлі сповільнення темпів зростання закупівельних цін: ДІ – 60.0 і 37.5 (у листопаді – 59.5 і 35.7).
- Посилились очікування щодо скорочення загальної чисельності працівників: ДІ – 40.0 (у листопаді - 45.2).

# Торгівля

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств торгівлі



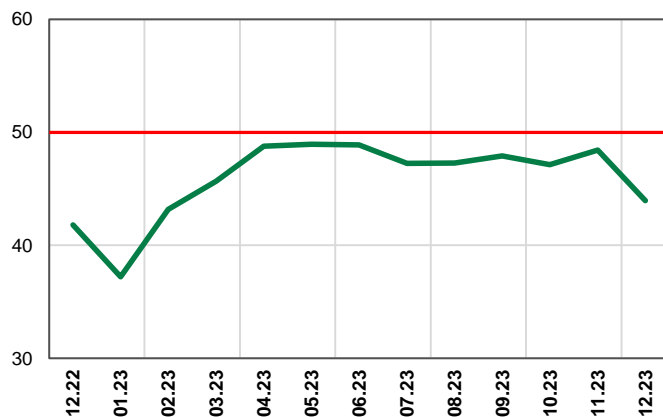
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників підприємств торгівлі



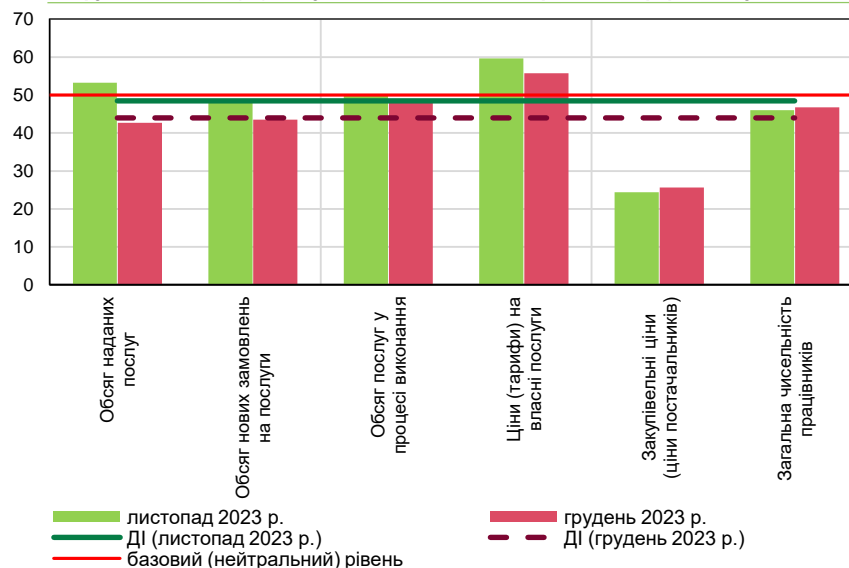
- Підприємства торгівлі у грудні погіршили оцінки своєї ділової активності після дев'яти місяців поспіль позитивних очікувань унаслідок скорочення обсягу імпорту товарів через блокування кордону та зниження купівельної спроможності населення. ДІ **знизився до 46.9** (у листопаді – 50.9).
- Очікувалося зменшення обсягів товарообороту та обсягів закупівлі товарів для продажу: ДІ – 45.7 і 45.2 відповідно (у листопаді – 52.3 і 51.8).
- Водночас **поліпшились оцінки щодо запасів/залишків товарів для продажу:** ДІ – 47.8 (у листопаді – 50.9).
- Респонденти налаштовані на подальше зменшення торговельної маржі: ДІ – 41.9 (у листопаді – 46.3).
- Підприємства торгівлі прогнозували зниження темпів здорожчання закупівельних цін, а також вартості товарів, закуплених для продажу: ДІ – 37.6 і 60.8 (у листопаді – 34.9 і 65.6).
- Після двох місяців негативних очікувань, підприємства торгівлі, **єдині серед інших секторів економіки, були налаштовані на збільшення чисельності працівників:** ДІ – 50.5 (у листопаді – 49.1).

# Послуги

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств сфери послуг



Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників підприємств сфери послуг



- Підприємства сфери послуг погіршили негативні оцінки результатів своєї поточної діяльності, зважаючи на логістичні труднощі з перетином кордону, високі ціни на пальне та слабкий попит: **ДІ становив 44.0** (у листопаді – 48.4).
- На відміну від попереднього місяця, очікувалося зменшення обсягу наданих послуг та обсягу послуг у процесі виконання: ДІ – 42.7 і 48.0 відповідно (у листопаді – 53.2 і 50.0), а також подальше скорочення обсягу нових замовлень: ДІ – 43.5 (у листопаді – 48.8).
- Респонденти прогнозують зниження темпів зростання як тарифів на власні послуги, так і закупівельних цін: ДІ – 55.7 і 25.6 (у листопаді – 59.6 і 24.4).
- Очікування щодо загальної чисельності працівників залишаються песимістичними: ДІ – 46.7 (у листопаді – 46.0).



---

# *Додатки*

---



## Дані опитування підприємств промисловості у грудні 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг виготовленої продукції	28	48	24
Обсяг нових замовлень на продукцію	21	55	24
Обсяг нових експортних замовлень на продукцію	13	58	28
Обсяг незавершеного виробництва (невиконаних замовлень)	11	64	25
Залишки готової продукції	22	53	26
Запаси сировини та матеріалів	19	53	27
Ціни на сировину та матеріали	46	53	1
Ціни на продукцію власного виробництва	22	76	2
Загальна чисельність працівників	6	78	15

## Дані опитування підприємств будівництва у грудні 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг будівництва (виконаних будівельних робіт)	15	60	25
Обсяг нових замовлень	0	65	35
Обсяг закупівлі сировини та матеріалів	10	55	35
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	25	75	0
Закупівля послуг підрядників	5	75	20
Вартість послуг підрядників*	25	75	0
Доступність підрядників	0	95	5
Ціни на продукцію (послуги) власного виробництва	20	80	0
Загальна чисельність працівників	5	70	25

## Дані опитування підприємств торгівлі у грудні 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Товарооборот	26	40	34
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	27	71	2
Обсяг закупівлі товарів для продажу	24	43	33
Вартість товарів, закуплених для продажу	37	48	15
Запаси / залишки товарів для продажу*	30	44	26
Торговельна маржа	5	73	22
Загальна чисельність працівників	9	84	8

## Дані опитування підприємств сфери послуг у грудні 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг наданих послуг	16	53	31
Обсяг нових замовлень на послуги	17	53	30
Обсяг послуг у процесі виконання	16	63	20
Ціни (тарифи) на власні послуги	15	80	4
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	50	48	2
Загальна чисельність працівників	7	80	13

## Основні терміни та поняття

- **Дифузійний індекс (ДІ)** – показник, розрахований як сума часток “позитивних” (зростання) відповідей та половини часток “нейтральних” (без змін) відповідей за формулою:

$$DI_j = (P \cdot 1) + (E \cdot 0.5) + (N \cdot 0),$$

де P – частка респондентів, що повідомляють про зростання (оптимістичні оцінки);

E – частка респондентів, що повідомляють про відсутність змін;

N – частка респондентів, що відзначають зниження (песимістичні оцінки).

За умови, що  $P + E + N = 100$

- Значення індексу коливається від 0 до 100:

рівень 50.0 – відсутність змін порівняно з попереднім місяцем;

вище 50.0 – поліпшення або зростання порівняно з попереднім місяцем;

нижче 50.0 – погіршення або скорочення порівняно з попереднім місяцем.

Чим більше відхилення індексів від рівня 50.0, тим вища швидкість змін.

- Розрахунок ДІ показників “залишки готової продукції” та “ціни на сировину та матеріали” для промисловості, “закупівельні ціни/ціни постачальників” та “вартість послуг підрядників” для будівництва, “закупівельні ціни/ціни постачальників” та “запаси/залишки товарів для продажу” для торгівлі, “закупівельні ціни постачальників” для сфери послуг здійснено на основі інверсії відповідей: зростання – песимістична оцінка, зниження – оптимістична.
- **ІЮДА** – показник, середньозважений за частками секторів економіки у ваговій структурі.



# Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)